

Правове регулювання ратифікації міжнародних договорів у державах-членах ЄС

№ з/п	Держава	Правова основа	Предмети міжнародних договорів, що підлягають ратифікації або отриманню згоди від парламенту	Особливості ратифікації міжнародних договорів про надання / отримання грантів
1.	Австрія	Статті 16 та 50 Конституції ¹	Укладення політичних договорів і договорів, які змінюють або доповнюють закон і не підпадають під дію частини 1 статті 16 (щодо міжнародних відносин федеральних земель), та міжнародних договорів, які вносять зміни до договірних основ Європейського Союзу, вимагає схвалення Національної ради. Останні можуть бути укладені лише за схваленням Національної ради та за згодою Федеральної ради. Для прийняття таких рішень необхідна присутність принаймні половини членів і більшість у дві третини поданих голосів.	За загальною процедурою прийняття законів.
2.	Бельгія	Розділ IV Конституції ²	Всі міжнародні договори, укладені королем, підлягають ухваленню парламентом.	За загальною процедурою прийняття законів.
3.	Болгарія	Статті 5 та 85 Конституції ³ ; Закон про міжнародні договори ⁴	Національні Збори ратифікують та денонсують законом міжнародні договори, які: мають політичний або військовий характер; стосуються участі Республіки Болгарія в міжнародних організаціях; передбачають зміну кордону Республіки Болгарія; містять фінансові зобов'язання для держави; передбачають участь держави в арбітражі або судовому врегулюванні міжнародних спорів; стосуються основних прав людини;	За загальною процедурою прийняття законів.

¹ Bundes-Verfassungsgesetz (B-VG). URL: <https://www.verfassungen.at/indexheute.htm>

² Titre IV: Des relations internationales: La Constitution Belge. URL: https://www.senate.be/doc/const_fr.html

³ Конституция на Република България. URL: <https://www.justice.government.bg/home/normdoc/521957377>

⁴ ЗАКОН ЗА МЕЖДУНАРОДНИТЕ ДОГОВОРИ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ. URL:

<https://www.mfa.bg/upload/121343/%D0%97%D0%9C%D0%94%D0%A0%D0%91.pdf>

			стосуються дії закону або вимагають заходів законодавчого характеру для їх реалізації; прямо передбачають ратифікацію; надають Європейському Союзу повноваження, що впливають із Конституції.	
4.	Греція	Статті 28 та 36 Конституції ⁵	Договори про торгівлю, оподаткування, економічне співробітництво та участь у міжнародних організаціях чи асоціаціях, а також будь-які інші, що містять поступки, щодо яких згідно з іншими положеннями Конституції нічого не може бути визначено без закону, або які обтяжують греків індивідуально, не є дійсними без офіційного закону, що їх ратифікує.	За загальною процедурою прийняття законів.
5.	Данія	Статті 19–20 Конституції ⁶	Вимагає згоди парламенту на укладання договорів, що передбачають територіальні зміни, важливі зобов'язання або припинення дії раніше затверджених договорів.	За загальною процедурою прийняття законів.
6.	Естонія	Стаття 121 Конституції ⁷ ; Закон про зовнішні відносини ⁸	Рійгікогу ратифікує та денонсує договори: 1) що змінюють державні кордони; 2) для виконання яких необхідне прийняття, зміна або скасування законів Естонії; 3) згідно з якими Естонська Республіка вступає до міжнародних організацій або союзів; 4) якими Естонська Республіка бере на себе військові або майнові зобов'язання; 5) якими прямо передбачається ратифікація.	За скороченою процедурою прийняття законів (у двох читаннях).
7.	Ірландія	Стаття 29 Конституції ⁹	Держава не зв'язана жодною міжнародною угодою, що передбачає стягнення державних коштів, якщо умови угоди не були затверджені Парламентом.	За загальною процедурою прийняття законів.

⁵ Σύνταγμα της Ελλάδος. URL: <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/syntagma-tis-ellados>

⁶ Denmark > ConstitutionToC. URL: https://www.servat.unibe.ch/icl/da00000_.html

⁷ Eesti Vabariigi põhiseadus. URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/115052015002>

⁸ Välissuhtlemiseseadus (lühend - VäSS). URL: <https://www.riigiteataja.ee/akt/1044462>

⁹ CONSTITUTION OF IRELAND. URL: <https://www.irishstatutebook.ie/eli/cons/en/html>

8.	Іспанія	Статті 93–96 Конституції ¹⁰ ; Закон 25/2014 від 27 листопада 2014 року про договори та інші міжнародні угоди ¹¹	Надання державою згоди на обов'язковість для неї договорів або угод вимагає попереднього дозволу Генеральних кортесів у таких випадках: договори політичного характеру; договори або угоди військового характеру; договори або угоди, що впливають на територіальну цілісність держави або основні права та обов'язки, визначені в Розділі I Конституції; договори або угоди, що передбачають фінансові зобов'язання для Державної скарбниці; договори або угоди, що передбачають зміну або скасування будь-якого закону або вимагають законодавчих заходів для їх реалізації.	За загальною процедурою прийняття законів.
9.	Італія	Статті 80 та 117 Конституції ¹²	Ратифікація є обов'язковою для тих договорів, які мають політичний характер, передбачають арбітраж або судове регулювання, зміни території, фінансові зобов'язання для держави або зміни в законодавстві.	За загальною процедурою прийняття законів.
10.	Кіпр	Стаття 169 Конституції ¹³	Будь-яка міжнародна угода з іншими державами або з будь-якою міжнародною організацією, що стосується комерційних питань, економічного співробітництва, включаючи платежі та кредити, а також <i>modus vivendi</i> , укладається за рішенням Ради Міністрів. Переговори щодо будь-якого іншого договору, конвенції чи міжнародної угоди, а також їх підписання від імені Кіпру здійснюються за рішенням Ради Міністрів, але не набувають чинності та не є обов'язковими для Республіки, доки вони не будуть ратифіковані законом, прийнятим Палатою	За загальною процедурою прийняття законів.

¹⁰ Constitución Española. URL: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1978-31229>

¹¹ Ley 25/2014, de 27 de noviembre, de Tratados y otros Acuerdos Internacionales. URL: <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2014-12326>

¹² La Costituzione. URL: <https://www.senato.it/istituzione/la-costituzione>

¹³ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ. URL: <http://www.cylaw.org/nomoi/arith/syntagma.pdf>

			представників, після чого вони вважаються укладеними.	
11.	Латвія	Стаття 68 Конституції ¹⁴ ; Закон про міжнародні договори ¹⁵	У формі міждержавних договорів укладаються такі міжнародні угоди: 1) мирні договори; 2) договори про основи міждержавних відносин; 4) угоди про кордони Латвійської Республіки; 5) угоди про участь Латвійської Республіки в економічних, військових та політичних союзах. Наступні міжнародні угоди також підлягають затвердженню Сеймом: 1) угоди, що врегульовують питання, що мають бути вирішені законодавчим шляхом; 2) угоди щодо перебування особового складу Збройних сил Латвії (не пов'язаного з навчаннями та маневрами) за кордоном, якщо загальна чисельність особового складу перевищує 200 осіб, а строк перебування становить більше одного року; 3) угоди про перебування військових формувань іноземних збройних сил (не пов'язаного з навчаннями та маневрами) у Латвії, якщо загальна кількість особового складу під час одного заходу перевищує 100 осіб, а строк перебування становить понад шість місяців, за винятком угод, укладених у рамках Організації Північноатлантичного договору, у тому числі з окремими державами-членами, про перебування військових формувань збройних сил у Латвії; 4) угоди про перебування в Латвії військових формувань іноземних збройних сил (не пов'язаного з навчаннями та маневрами), які не є членами	За загальною процедурою прийняття законів.

¹⁴ Latvijas Republikas Satversme. URL: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>

¹⁵ Par Latvijas Republikas starptautiskajiem līgumiem. URL: <https://likumi.lv/ta/id/57840-par-latvijas-republikas-starptautiskajiem-ligumiem>

			Організації Північноатлантичного договору або Європейського Союзу; 5) інші угоди, якщо ратифікація прямо передбачена текстом угоди або якщо про це запитується у вмотивованому поданні Кабінету Міністрів.		
12.	Литва	Стаття Конституції ¹⁶ ; Закон про міжнародні договори ¹⁷	138 про	Сейм ратифікує або денонсує такі міжнародні договори: 1) щодо зміни державних кордонів Литовської Республіки; 2) оборонного характеру щодо політичної співпраці з іноземними державами, взаємодопомоги, а також пов'язані з національною обороною; 3) про відмову від застосування сили або погрози застосування сили, а також мирні договори; 4) щодо присутності та статусу збройних сил Литви на територіях іноземних держав; 5) щодо участі Литви в універсальних міжнародних організаціях і регіональних міжнародних організаціях; 6) багатосторонні або довгострокові економічні угоди. Законами, а також міжнародними договорами можуть бути передбачені інші випадки	За загальною процедурою прийняття законів.
13.	Люксембург	Стаття Конституції ¹⁸	46	Міжнародні договори та, якщо це спеціально не передбачено договором, їх денонсація не мають чинності, доки вони не будуть затверджені відповідним законом.	За загальною процедурою прийняття законів.
14.	Мальта	Закон про ратифікацію договорів ¹⁹	про	Міжнародний договір має бути ратифікований парламентом, якщо договір є таким, що впливає або стосується статусу Мальти за міжнародним правом	За загальною процедурою прийняття законів.

¹⁶ Lietuvos Respublikos Konstitucija. URL: <https://www.lrs.lt/home/Konstitucija/Konstitucija20220522.htm>

¹⁷ LIETUVOS RESPUBLIKOS TARPTAUTINIŲ SUTARČIŲ ĮSTATYMAS. URL: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.83882>

¹⁸ Constitution. URL: https://www.chd.lu/sites/default/files/2023-04/Constitution_en%203%20langues.pdf

¹⁹ RATIFICATION OF TREATIES ACT. URL: <https://legislation.mt/eli/cap/304/eng/pdf>

			або збереження чи підтримки такого статусу, або безпеки Мальти, її суверенітету, незалежності, єдності чи територіальної цілісності, або відносин Мальти з будь-якою багатонаціональною організацією, агентством, асоціацією чи подібним органом.	
15.	Нідерланди	Статті 91–94 Конституції ²⁰ ; Закон про затвердження та публікацію договорів ²¹	Якщо договір містить положення, що відхиляються від Конституції або вимагають відступу від неї, договір підлягає прямому схваленню парламентом.	За загальною процедурою прийняття законів.
16.	Німеччина	Стаття 59 Конституції ²²	Угоди, що регулюють політичні відносини Федерації або стосуються питань федерального законодавства, підлягають ратифікації.	За скороченою процедурою прийняття законів (у двох читаннях).
17.	Польща	Статті 89–91 Конституції ²³ ; Закон від 14 квітня 2000 року про міжнародні угоди ²⁴	Ратифікація міжнародного договору, а також відмова від нього потребують попередньої згоди, наданої законом, якщо такий договір стосується: 1) мирних, союзних, політичних або військових договорів; 2) свобод, прав чи обов'язків громадян, визначених у Конституції; 3) членства в міжнародній організації; 4) значних фінансових обов'язків, покладених на державу; 5) питань, врегульованих законом, або тих, щодо яких Конституція вимагає форми закону.	За загальною процедурою прийняття законів.

²⁰ Grondwet. URL: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001840/2023-02-22>

²¹ De Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen. URL: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0006799/2023-01-01>

²² Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland. URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/gg/BJNR000010949.html>

²³ THE CONSTITUTION OF THE REPUBLIC OF POLAND OF 2nd APRIL, 1997. URL: <https://www.sejm.gov.pl/prawo/konst/angielski/kon1.htm>

²⁴ Ustawa z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych. URL: <https://lexlege.pl/ustawa-o-umowach-miedzynarodowych/>

18.	Португалія	Статті 8, 135, 161, 197 Конституції ²⁵ ; Розділ VI Регламенту Асамблеї Республіки ²⁶	Міжнародні договори потребують ратифікації: договори про участь Португалії в міжнародних організаціях; договори про дружбу, мир, оборону, зміну кордонів та ті, що стосуються військових питань; міжнародні договори, що стосуються питань, що належать до її «зарезервованої» компетенції; договори, які Уряд має намір подати на розгляд парламенту.	За загальною процедурою прийняття законів.
19.	Румунія	Статті 10–11 Конституції ²⁷ ; Закон про міжнародні договори від 12 січня 2004 року № 590/2003 ²⁸	Наступні категорії договорів подаються до Парламенту для ратифікації шляхом прийняття закону: 1) договори, що укладаються від імені держави, незалежно від сфери їх регулювання; 2) договори, що укладаються на урядовому рівні, та стосуються: - політичної співпраці або передбачають зобов'язання політичного характеру; - військової співпраці; - державної території, включаючи правовий режим державного кордону, а також територій, щодо яких Румунія володіє суверенними правами та юрисдикцією; - статусу осіб, основних прав і свобод людини; - участі як члена в міжнародних міжурядових організаціях; - взяття на себе фінансових зобов'язань, що накладають додаткове навантаження на державний бюджет; - положення яких вимагають для їх застосування прийняття нових нормативних положень, що мають	За загальною процедурою прийняття законів.

²⁵ Constituição da República Portuguesa – CRP. URL: <https://diariodarepublica.pt/dr/legislacao-consolidada/decreto-aprovacao-constituicao/1976-34520775>

²⁶ Regimento da Assembleia da República. URL: https://www.parlamento.pt/Legislacao/Documents/Legislacao_Anotada/RegimentoAR_Simples.pdf

²⁷ CONSTITUȚIA din 21 noiembrie 1991. URL: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/1413>

²⁸ Legea privind tratatele nr. 590/2003. URL: https://lege5.ro/Gratuit/gq3dcnrw/legea-privind-tratatele-nr-590-2003#google_vignette

			юридичну силу закону, або нових законів, або внесення змін до чинних законів, а також ті, які прямо передбачають вимогу їх ратифікації.	
20.	Словаччина	Стаття Конституції ²⁹ 7	Дійсність міжнародних договорів про права людини та основні свободи, міжнародних політичних договорів, міжнародних договорів військового характеру, міжнародних договорів, що надають Словацькій Республіці членство в міжнародних організаціях, міжнародних економічних договорів загального характеру, міжнародних договорів, виконання яких вимагає прийняття закону, та міжнародних договорів, що безпосередньо встановлюють права чи обов'язки фізичних чи юридичних осіб, вимагає надання попередньої згоди Національної ради Словацької Республіки перед їх ратифікацією.	Міжнародний договір, для ратифікації якого потрібна згода Національної ради, обговорюється у другому та третьому читаннях.
21.	Словенія	Стаття Конституції ³⁰ ; Закон про закордонні справи ³¹ 8	Усі міжнародні договори ратифікуються Державними зборами, крім тих, що: регулюють питання, що належать до компетенції уряду згідно з внутрішнім правопорядком; укладаються з метою виконання актів міжнародних організацій, які є обов'язковими для Республіки Словенія; укладаються з метою виконання чинних міжнародних договорів; укладені міністерствами щодо обміну досвідом та підтримки контактів із міністерствами інших держав; регулюють питання, пов'язані з дипломатичними та консульськими відносинами;	Ратифікація міжнародного договору здійснюється відповідно до положень Регламенту Державних зборів, які застосовуються до термінової процедури.

²⁹ Ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky. URL: <https://www.zakonypreludi.sk/zz/1992-460>

³⁰ USTAVO REPUBLIKE SLOVENIJE. URL: <https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs/vsebina?urlid=199133&stevilka=1409>

³¹ Zakon o zunanjih zadevah. URL: <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO1611>

			укладаються на виконання взятих на себе зобов'язань або прийнятих рішень щодо міжнародного співробітництва Словенії у сфері оборони або внутрішніх справ. Перераховані договори можуть бути підписані лише Урядом за умови, що вони не потребують видання нових законів або внесення змін до чинних законів.	
22.	Угорщина	Статті Е та І Конституції ³² ; Закон щодо процедури, що стосується міжнародних договорів ³³	Міжнародний договір ратифікується Національними зборами, якщо: це випливає з Основного Закону; договір регулює сферу, яка регулюється або має регулюватися національним законодавством відповідно до Основного Закону; це стосується інших питань, що належать до компетенції Національних Зборів.	За загальною процедурою прийняття законів.
23.	Фінляндія	Розділ 8 Конституції ³⁴ ; Закон про публікацію міжнародних договорів ³⁵ ; Закон про збірку законодавства Фінляндії ³⁶	Парламент затверджує договори та інші міжнародні зобов'язання, що містять положення, які належать до сфер суспільних відносин, що регулюються виключно законами або мають суттєве значення для держави в цілому.	За скороченою процедурою прийняття законів (у двох читаннях).
24.	Франція	Розділ VI Конституції ³⁷	Мирні договори, торговельні договори, договори чи угоди, що стосуються членства в міжнародних організаціях, бюджету держави, передбачають внесення змін до законодавства, стосуються статусу	За загальною процедурою прийняття законів (може бути застосована скорочена процедура).

³² Magyarország Alaptörvénye. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv>

³³ 2005. évi L. törvény a nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról. URL: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0500050.tv>

³⁴ Suomen perustuslaki. URL: <https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/1999/731>

³⁵ Laki kansainvälisten sopimusten julkaisemisesta. URL: <https://finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/1982/360>

³⁶ Laki Suomen säädöskokoelmasta. URL: https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/2000/188#chp_3__heading

³⁷ Constitution du 4 octobre 1958. URL: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000571356/>

			осіб, передбачають територіальні поступки, обмін або іншу зміну території, підлягають ратифікації.	
25.	Хорватія	Статті 132–134 Конституції ³⁸ ; Закон про укладення та виконання міжнародних договорів ³⁹	Міжнародні договори, що вимагають прийняття або зміни законів, міжнародні договори військового та політичного характеру та міжнародні договори, що фінансово зобов'язують Республіку Хорватія, мають бути ратифіковані. Міжнародні договори, укладені у зв'язку з передачею частини державних повноважень міжнародній організації або союзу, що визначені в Конституції, також мають бути ратифіковані.	Рішення щодо міжнародного договору, за якими країна бере на себе кредитні та інші фінансові зобов'язання, має містити положення про розміри, мету, динаміку, джерела та методи врегулювання цих зобов'язань (статті 21–24 Закону)
26.	Чехія	Статті 10–10b, 49 Конституції ⁴⁰ ; Закон № 222/2016 про Збірник законів та міжнародних договорів ⁴¹	Згода обох палат Парламенту є обов'язковою для міжнародних договорів: - що регулюють права та обов'язки осіб; - союзних, мирних та інших політичних угод; - що передбачають членство Чеської Республіки в міжнародній організації; - економічних, що мають загальний характер, а також з інших питань, регулювання яких здійснюється виключно законами.	За скороченою процедурою прийняття законів (у двох читаннях).
27.	Швеція	Розділ 10 Урядового акта ⁴²	Ратифікація міжнародного договору є обов'язковою, якщо договір: передбачає внесення змін або скасування закону, або прийняття нового закону; передбачає витрати з державного бюджету; стосується інших питань, які впливають з компетенції Риксдагу.	За загальною процедурою прийняття законів.

³⁸ Ustav Republike Hrvatske. URL: <https://www.zakon.hr/z/94/ustav-republike-hrvatske>

³⁹ Zakon o sklapanju i izvršavanju međunarodnih ugovora. URL: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1996_04_28_542.html

⁴⁰ Ústava České republiky ze dne 16. prosince 1992. URL: <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

⁴¹ Zákon č. 222/2016 Sb. Zákon o Sběrce zákonů a mezinárodních smluv a o tvorbě právních předpisů vyhlášených ve Sběrce zákonů a mezinárodních smluv (zákon o Sběrce zákonů a mezinárodních smluv). URL: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-222>

⁴² Kungörelse (1974:152) om beslutad ny regeringsform. URL: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/kungorelse-1974152-om-beslutad-ny-regeringsform_sfs-1974-152/#K10